

політичного лідера, центральна і регіональні структури, страх, інтерес, переконання.

Засоби влади поділяють на утилітарні (матеріальні та соціальні блага, зв'язані з повсякденними інтересами людей), примусові (адміністративного покарання) і нормативні (впливу на свідомість і поведінку людей).

Стосовно до сфер життєдіяльності суспільства засоби влади переломлюються на економічні (матеріальні цінності, необхідні для суспільного виробництва і споживання), соціальні (здатність підвищення або зниження соціального статусу або рангу, місця в соціальній стратифікації), політичні і культурно-інформаційні (знання та інформація а також способи їх одержання та поширення). Силовими засобами влади є зброя та апарат фізичного примусу, спеціально підготовлені люди.

Владарювання, обґрунтоване переконанням щодо виконання, здійснюється за допомогою наказів, розпоряджень, вказівок, рекомендацій, що регламентують ті чи інші дії під загрозою певних санкцій, та упорядковується й регулюється спеціальним механізмом влади – системою організацій, об'єднань людей і норм їх устрою і діяльності – державними органами, правом, політичною системою, політичним режимом тощо (М. І. Горлач, В. Г. Кремень).

Влада визначається панівним в країні соціально-політичним устроєм.

### ***Список бібліографічних посилань***

1. Горлач М. І., Кремень В. Г. Політологія: наука про політику. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 840 с.
2. Скакун О. Ф. Теорія держави і права: підручник/пер. з рос. Харків: Консум, 2001. 656 с.
3. Ведерніков Ю. А., Папірна А. В. Теорія держави і права: навч. посіб. Київ, 2008. 333 с.

*Одержано 12.06.2017*

УДК 342.9

**Лариса Павлівна КОВАЛЕНКО,**

*доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*

## **ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ЯК ГАЛУЗІ ПРАВА**

Адміністративне право є фундаментальною (базовою) галуззю права. Воно є юридично первісним, формує правові режими інших галузей права, містить правовий матеріал, який використовується при формуванні методів правового регулювання інших галузей права.

Крім того адміністративне право, об'єднує в собі сукупність великої кількості інститутів, підгалузей, а також регулює відносини матеріальними і процесуальними нормами адміністративного права.

Тому не вирішення проблемних питань адміністративного права негативно впливає не тільки на становлення та розвиток сфери, яка регулюється адміністративним правом, але й на сфери регулювання інших галузей українського права, на реформування державно-правової діяльності, пріоритетом якої є забезпечення прав, свобод, інтересів громадян України, ускладнюється правозастосовна практика суб'єктів владних повноважень

На нашу думку, основними проблемами адміністративного права як галузі права є:

- не чітко визначений предмет і об'єкт адміністративного права;
- не впорядкований механізм адміністративно-правового регулювання. Необхідно усі елементи механізму адміністративно-правового регулювання: адміністративно-правові норми, адміністративно-правові відносини, акти державного управління впорядкувати. Тільки взаємодія між елементами, налагодженість в функціонуванні кожного із них, призводить до ефективної роботи в цілому механізмі адміністративно-правового регулювання. Так норми адміністративного права визначають форми і методи державного управління, визначають статус суб'єктів адміністративного права. Крім того, традиційно ми називали ознакою адміністративно-правових відносин їх імперативний характер, влади і підлеглості. Але розвиток нового інституту адміністративних послуг спростовує це ствердження, бо виникають відносини іншого характеру, де імперативний метод не працює. В сучасний період потребується кодифікація адміністративно-правових норм, наприклад впровадження Адміністративно-процесуального кодексу України, Поліцейського кодексу України. Щодо до адміністративно-правових відносин необхідно визначити межі дії матеріальних і процесуальних відносин. Такі відносини займають центральне місце в предметі адміністративного права, крім того, конституційне, фінансове, інформаційне право теж не може ефективно функціонувати без налагодженості цих відносин. А також необхідно впорядкувати акти державного управління. Вони є вектором для правозастосовної діяльності суб'єктів владних повноважень, укріплення законності і дисципліни в державі;
- відсутність визначень на законодавчому рівні деяких юридичних категорій важливих для оптимізації функціонування адміністративного права, діяльності суб'єктів владних повноважень. Наприклад, «державне управління», «публічне управління», «публічне адміністрування», «адміністративна відповідальність», «дисциплінарна відповідальність за адміністративним правом», «адміністративна юрисдикція», «адміністративний акт», «акт державного управління», «адміністративний розсуд», «адміністративна процедура», «адміністративний процес», «адміністративні провадження», «адміністративний регламент» і інші;
- необхідність розмежування визначень «законність» і «адміністративний розсуд». Іноді мають місце порушення законності при застосуванні

адміністративного розсуду суб'єктами владних повноважень. Вони підміняють своє право на такий розсуд дозвільним вирішенням того чи іншого питання, що призводить до вчинення корупційних дій. Адже застосування адміністративного розсуду надається спеціально уповноваженим суб'єктам, щоб діяти оперативно, самостійно, а не для порушення законності. На нашу думку, необхідно вдосконалювати законодавство щодо звернень громадян;

– вирішення дискусійного питання щодо процесу в адміністративному праві. На нашу думку процес в адміністративному праві повинний бути один – адміністративне судочинство. Не має сумніву позиція, що необхідно вдосконалювати адміністративно-процесуальну форму, її механізми, тобто вдосконалювати законодавство про адміністративне судочинство. Ми не підтримуємо думку тих вчених, які стверджують про універсальність цивільно-процесуальної форми, тобто що будь-який правовий спір можливо вирішити за рахунок цивільно-процесуальної форми. Їх думка протирічить поділу права на публічне і приватне, конституційним принципам поділу влади, поглядам про наявність суб'єктивних публічних прав людини і громадянина, взаємовідносин між суб'єктами владних повноважень і громадянами. Але на нашу думку, пробілом є відсутність в Україні закону «Про адміністративні процедури». Прийняття ж закону про адміністративну процедуру дозволить: забезпечити право особи бути вислуханою перед прийняттям несприятливого адміністративного акта; запровадити категорію «заінтересовані особи» в адміністративній процедурі та виписати механізми захисту прав та законних інтересів цієї особи; визначити особливості адміністративного провадження у справах з великою кількістю осіб; встановити обов'язок адміністративних органів мотивувати свої рішення та зазначати порядок їх оскарження (це забезпечить законність схвалюваних рішень, покращить умови правового захисту громадян і бізнесу); встановити правила щодо неупередженості посадових осіб адміністративних органів та порядку їх відводу/самовідводу; встановити правило «мовчазної згоди» при отриманні погоджень і висновків від інших адміністративних органів; встановити правило про набрання чинності адміністративним актом з моменту доведення його до відома особи (осіб) і визначення порядку такого доведення; створити умови для ефективного оскарження адміністративних актів в адміністративному порядку (цей механізм поверне довіру населення до досудових механізмів оскарження, зніме проблему перевантаженості адміністративних судів); врегулювати питання відкликання (визнання недійсними) адміністративних актів (це дозволить захистити як публічні інтереси – в разі потреби у відкликанні чинних рішень адміністративних органів, так і приватних осіб – від свавілля цих органів); врегулювати питання примусового виконання адміністративних актів (насамперед, для ефективної діяльності публічної адміністрації).

– модернізація адміністративно-правового регулювання надання державних послуг в електронній формі. Законодавство надає можливість отримання послуг в електронній формі, але сучасні інформаційні ресурси не можуть забезпечити такою послугою в повному обсязі, причиною є проблеми в

діяльності суб'єктів владних повноважень. На нашу думку вдосконалення Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг» і прийняття єдиного регламенту щодо надання таких послуг суб'єктами владних повноважень сприяло б вирішенню такої проблеми.

*Одержано 12.06.2017*

УДК 342.951:351.82

**Сергій Валерійович ПЕТКОВ,**

*доктор юридичних наук, професор, професор кафедри спеціальних дисциплін та адміністративної діяльності Донецького юридичного інституту МВС України, м. Кривий Ріг*

### **СИСТЕМАТИЗАЦІЯ – ПЕРШИЙ КРОК В РЕФОРМУВАННІ УКРАЇНСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА**

Юриспруденція — наука, наука точна, наука складна, наука яка базується на логіці. Аксиоми права, теореми правовідносин необхідно вивчати, доводити, перевіряти, а вже потім запроваджувати. Нині українське право перетворилось на словоблуддя. Нехтування правом, нехтування наукою, призводить до руйнації суспільства як в середині - зростання злочинності, зубожіння народу, так і зовні (війна, втрата територій).

В ст. 1. Конституції України проголошено: «Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава». Відповідно до ст. 22. «Права і свободи людини і громадянина, закріплені цією Конституцією, не є вичерпними. Конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані. При прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод».

Правопорушення (делікти) за певними ознаками можна об'єднати (поділити) на певні групи: за об'єктами посягань, за суб'єктами, за розповсюдженням, за ознаками об'єктивної і суб'єктивної сторони, а також за процедурами їх розгляду. Окрім основного поділу за ступенем суспільної небезпеки на злочини і проступки, правопорушення класифікуються за: матеріальною складовою – завдають значну матеріальну шкоду або незначну; за колом осіб — вчинені одноособово чи групою осіб, тощо. Всі ці елементи і стають класифікуючими ознаками.

*Що має відбутись на етапі внесення змін до нормативних актів.* Слід терміново здійснити трансфер норм про відповідальність у відповідних сферах до базових кодексів, які регулюють правовідносини у певних сферах. Таким чином можна уникнути відсильних норм та конкретизації правовідносин. Це дозволить впорядкувати цілі сфери економіки та соціальних відносин.

По-перше, внести зміни до Кримінального процесуального кодексу України. Він повинен містити чіткі процедури за якими, в разі встановлення,